

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВОДИ У ВИРОБНИЦТВІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Лекції № 9-10
Проф. Стрікаленко Т.В.

Основні питання:

- 1. Особливості змісту та використання Методичних рекомендацій «Оптимізація виробничого контролю на підприємствах по обробці і розливу фасованих вод» як передумови впровадження НАССР**
- 2. Впровадження системи управління якістю води на виконавчому рівні. Загальні положення. Вимоги до підприємства і санітарно-гігієнічного нагляду за роботою підприємств, що виробляють ФПВ (продовження)**

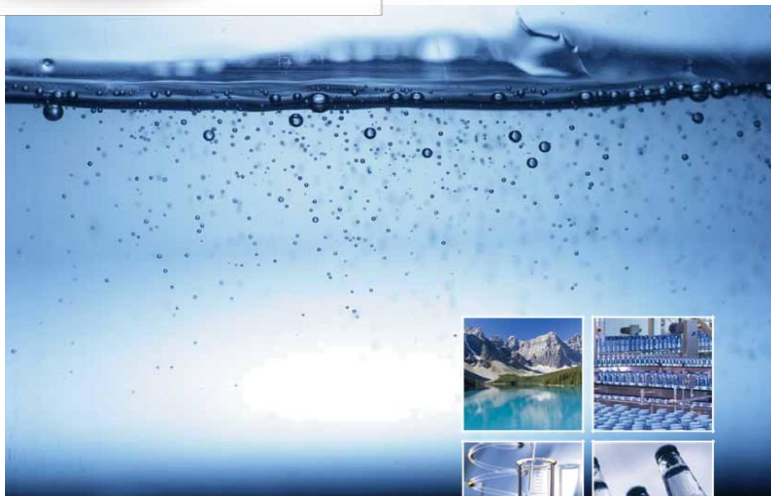

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

- **Управління безпечністю харчових продуктів виробництвом**
(GHP, GMP, HACCP)

Управління якістю управління
ISO 9000-22000

Стратегія управління
(TQM, TQMS)

**Guide to
Good Hygienic
Practices
for Packaged Water
In Europe**

В основі

- *Кодекс з гігієнічної практики для фасованих/ запованих питних вод САС/РСП 48-2001
- *Регламент ЕС 852/2004 по гігієні харчових продуктів
- *Основні принципи харчової гігієни САС/РСП 4-2003

Це КЕРІВНИЦТВО (2012 р) **не виключає і навіть рекомендує використання його для підготовки** національних Керівництв Асоціаціями виробників фасованої води, продуктів харчування і напоїв

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ОБРОБЦІ І РОЗЛИВУ ФАСОВАНИХ ВОД

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ (Україна, 2015р)

Вступ

- 1. Область поширення і використання, визначення**
- 2. Підприємство: будова і обладнання**
- 3. Підприємство: контроль за операціями**
- 4. Підприємство: утримання і санітарія**
- 5. Підприємство: персональна гігієна**
- 6. Зберігання і транспортування води. Інформація
для споживачів**
- 7. Навчання**
  - Додатки (1-7)**
  - Література**

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ОБРОБЦІ І РОЗЛИВУ ФАСОВАНИХ ВОД МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ (Україна, 2015р)

4. Підприємство: утримання і санітарія

МЕТА: Дотримання необхідного/регламентованого санітарно-епідеміологічного режиму при виробництві фасованих питних вод

ОБГРУНТУВАННЯ: Забезпечити безперервний ефективний контроль ризиків, інших неспецифічних чинників, що здатні ініціювати забруднення продукції підприємства (у тому числі – фасованих мінеральних та питних вод)

СКЛАДОВІ НЕОБХІДНОГО САНІТАРНО-ПРОТИЕПІДЕМІЧНОГО РЕЖИМУ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ФПВ

- **Вологе прибирання виробничих приміщень – після кожної зміни**
- **Вологе прибирання побутових приміщень – 2 рази на день**
- **Знезаражування об'єктів навколишнього середовища (повітря, стіни, стеля тощо) у виробничих приміщеннях – УФ-опромінюючими лампами (4Вт на 1м³ – 2-3 години або 2-2.5Вт на 1м³ – 6-8 годин на добу)**
- **У цих приміщеннях – загально обмінна приточно-витяжна вентиляція, додатково обладнана бактерицидними фільтрами**

ГРАФІК санітарного оброблення об'єктів підприємства має МІСТИТИ:

- **Об'єкт санітарного оброблення/мийки**
- **Відповідальний за проведення/виконання цієї операції**
- **Періодичність санітарного оброблення/мийки**
- **Застосовувані реагенти та їх концентрації**

Примітки:

- **Реагенти готують працівники лабораторії**
- **Реагенти слід замінювати кожні 6 місяців**
- **Зберігати реагенти необхідно лише в спеціально призначеному місці**

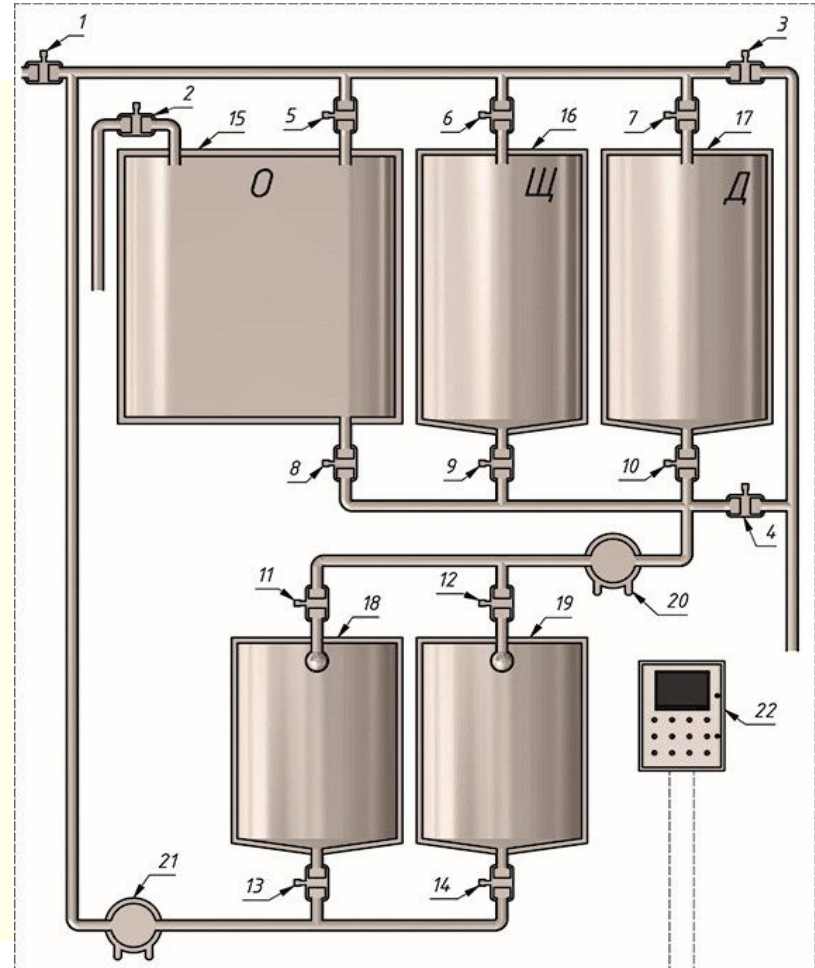

CIP- МИЙКА

Cleaning In Place

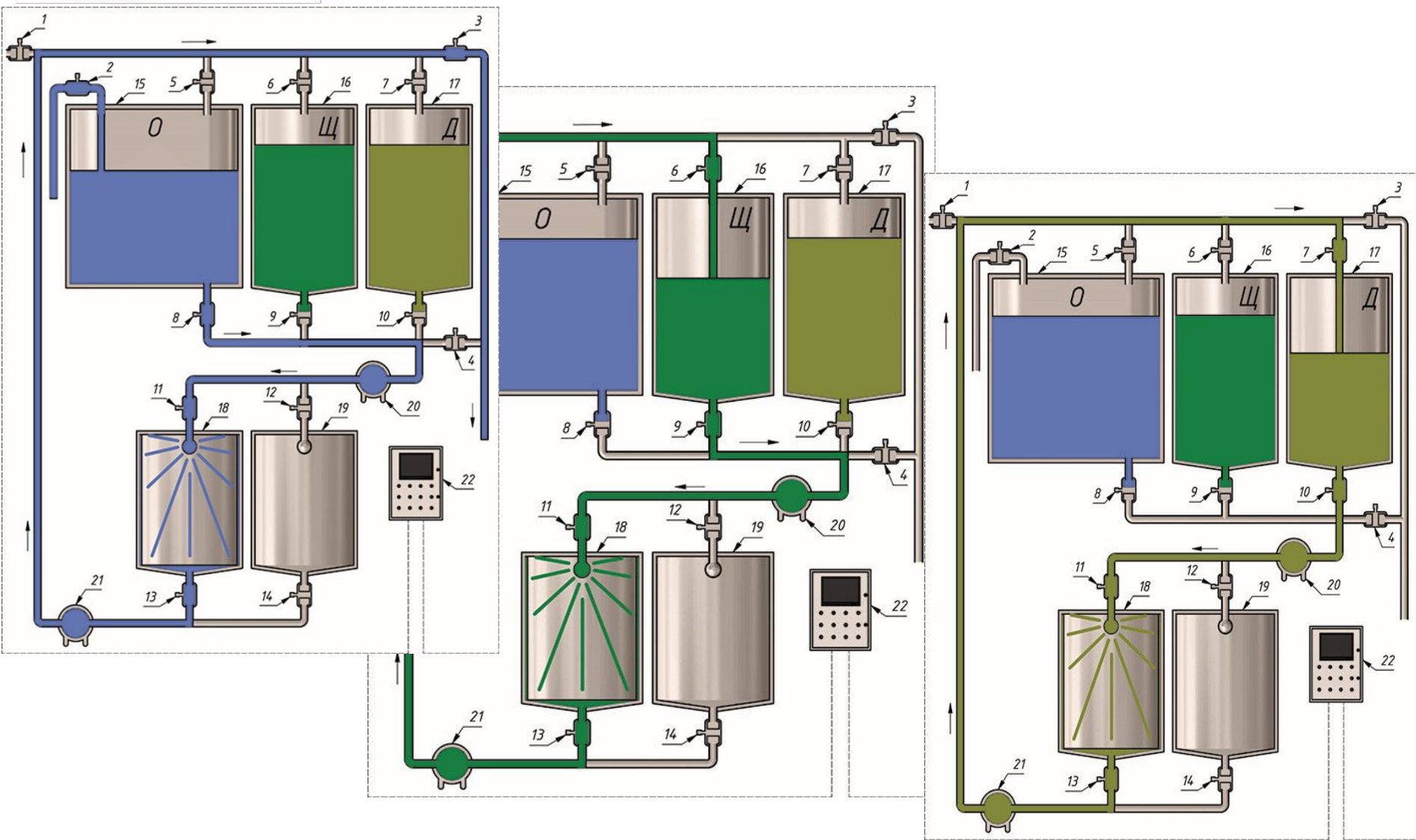
CIP – це станція, що складається з ємкостей різного призначення і типу, призначених для вимивання залишків продуктів, промивки і дезінфекції, не розбірних, для оброблення важко доступних місць, - таких як труби і закриті ємкості, промити які безпосередньо «руками» неможливо через їх конструктивні особливості

СІП- МИЙКА

Cleaning *In Place*

Санітарно-гігієнічне оброблення на підприємстві, що виробляє ФПВ

Результати мийки залежать від наступних перемінних:

- Концентрації миючого засобу у розчині
- Ступеню механічної дії
- Терміну оброблення (час)
- Температури розчину миючого засобу

Універсальних миючих засобів не існує!

Санітарно-гігієнічне оброблення на підприємстві, що виробляє ФПВ

Вимоги до миючих засобів:

- Гарна проникна та змочуюча здатність
- Висока диспергуюча здатність до видалення забруднюючих речовин (без повторного відкладення)
- Відсутність корозійної активності
- Здатність регулювати твердість води
- Легка змийність

Універсальних миючих засобів не існує!

Санітарно-гігієнічне оброблення на підприємстві, що виробляє ФПВ

Результати дезінфекції визначають:

- Ретельність змиву миючого засобу
- Концентрація використовуваного засобу для дезінфекції
- Експозиція (термін, час) активної дії засобу для дезінфекції
- Температура використовуваного розчину засобу для дезінфекції

Універсальних засобів дезінфекції не існує!

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ПФПВ В КРАЇНАХ СНД

ДОДАТКИ (Росія, 2011р)

- 1.Періодичність виконання санітарно-бактеріологічного дослідження води і санітарного стану виробництва –
  - перед розливом, через 5 діб зберігання ФПВ, через місяць зберігання ФПВ
- 2.Методика санітарно-бактеріологічного контролю ємностей та засобів для їх укупорювання :
  - 1 раз на тиждень – разові ємності: ЗЧМ $\leq$ 2 БУО/мл ; багаторазові ємності – 2 рази на тиждень; засоби для їх укупорювання – 1 раз на місяць, ЗЧМ $\leq$ 2 БУО/мл
- 3.Санітарно-бактеріологічний контроль методом дослідження змивів:
  - руки – до роботи і під час роботи (лише після санітарного оброблення!!!)

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ОБРОБЦІ І РОЗЛИВУ ФАСОВАНИХ ВОД

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ (Україна, 2015р)

5. Підприємство: особиста гігієна

МЕТА: Мінімізація вірогідності забруднення продукції – фасованої питної води – працівниками підприємства, що виробляє фасовані питні води

ОБГРУНТУВАННЯ: Працівники підприємства, що не дотримуються правил особистої гігієни, техніки безпеки і виробничої санітарії, є потенційним джерелом забруднення продукції підприємства (у тому числі – фасованих мінеральних та питних вод)

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ОБРОБЦІ І РОЗЛИВУ ФАСОВАНИХ ВОД

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ (Україна, 2015р)

6. Зберігання і транспортування фасованої продукції. Інформація для споживачів

МЕТА: Забезпечити необхідну якість готової продукції – фасованої питної води – до її придбання споживачем. Споживач має право на отримання правдивої інформації щодо продукту, який він придбав

ОБГРУНТУВАННЯ: Споживчі якості фасованої питної води при неправильному зберіганні і транспортуванні можуть суттєво змінитись. Недостатня інформація для споживачів може призвести до помилок у зберіганні чи споживанні, до захворювань – навіть тоді, коли на усіх стадіях виробництва здійснювались необхідні і достатні заходи гігієнічного контролю

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПО ОБРОБЦІ І РОЗЛИВУ ФАСОВАНИХ ВОД

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ (Україна, 2015р)

7. Навчання

МЕТА: Персонал, що задіяний на основних виробничих операціях і той, що потенційно може мати прямий чи непрямий контакт з водою, що надходить на розлив і по усій лінії розливу, має проходити навчання з питань харчової гігієни на рівні, не меншому, ніж вимоги до операцій, які він виконує

ОБГРУНТУВАННЯ: Навчання має вирішальне значення у системі гігієни виробництва продуктів харчування, так само, як і у системі управління виробництвом продуктів харчування. Неадекватне і недостатнє навчання (інструктаж) усього персоналу являє потенційну загрозу для продукції, її придатності для використання та, зрештою, до роботи усього підприємства харчової галузі.

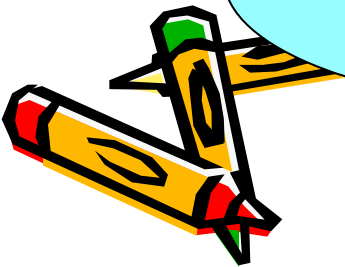
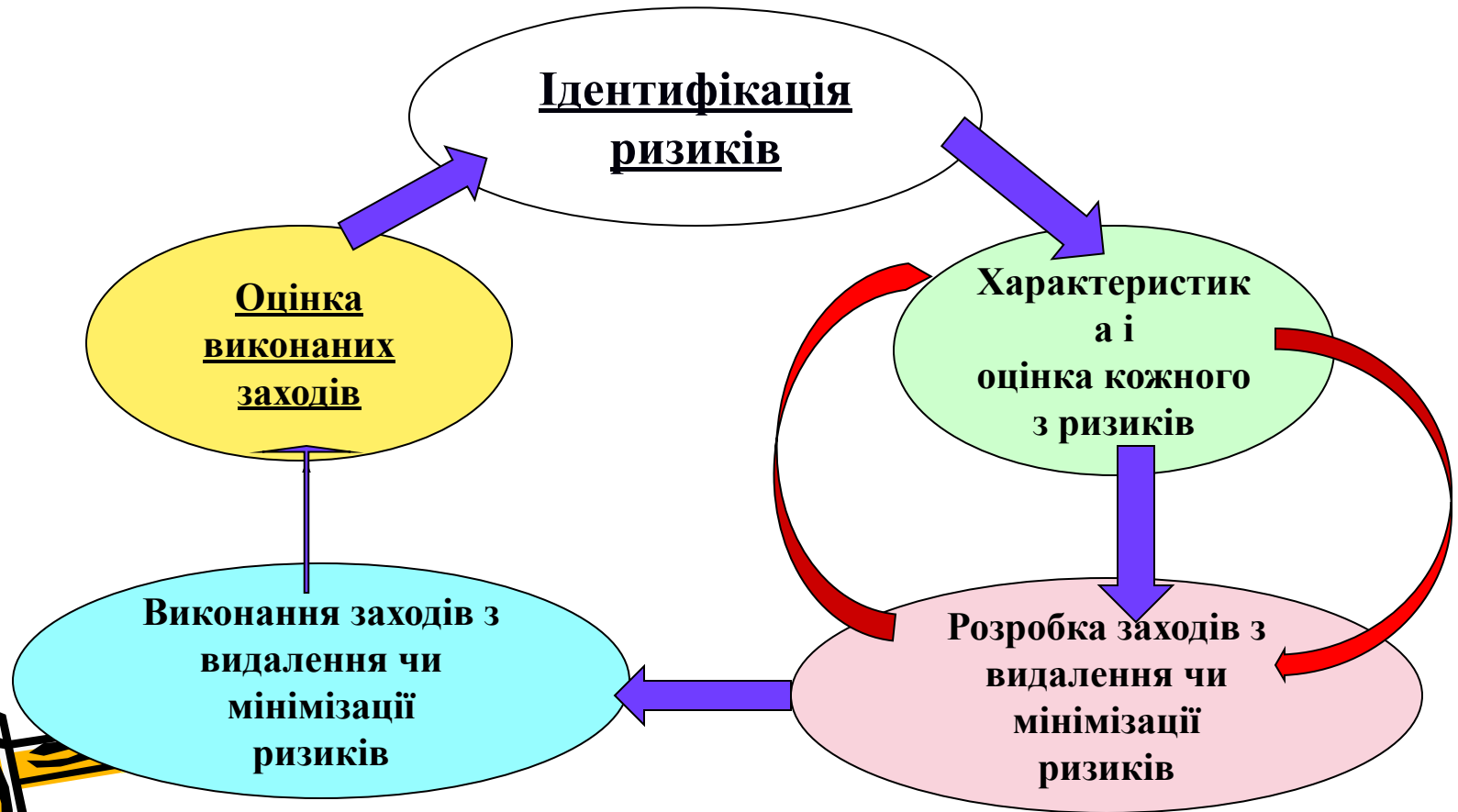

Оцінка якості та рівня навчання має враховувати такі чинники:

- **Особливості продукції, її здатність підтримувати ріст мікроорганізмів, у тому числі – патогенних,**
- **Методи оброблення та фасування/пакування готової продукції, включаючи вірогідність її забруднення фізичними, хімічними чи біологічними забруднювачами**
- **Умови, у яких готова продукція має і буде зберігатись**
- **Очікуваний/регламентований термін часу до споживання готової продукції підприємства**

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ І РИЗИКИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПИТНИХ ВОД

(з гігієнічних позицій концепції ВООЗ, 2011)

ВОДА – СПРАВА КОМПЕТЕНТНИХ!